

Juridische kwesties
die zijn weggezakt

Alimentatie wijzigen

DOOR / RUUD TUINSTRAS & CHRISTIANE VERFUURDEN

Wat zijn de procedurele mogelijkheden om in coronatijd relatief snel tot een wijziging van alimentatie te komen?

Uitgangspunt is dat een door de rechter vastgestelde of een door partijen overeengekomen alimentatie verschuldigd blijft zolang er geen nieuwe rechterlijke uitspraak of overeenkomst is. Alimentatie kan worden gewijzigd als sprake is van een wijziging van omstandigheden als bedoeld in artikel 1:401 BW, maar deze wijzigingsprocedure biedt bij een acute inkomensdaling, bijvoorbeeld als gevolg van de coronacrisis, geen snelle oplossing voor betalingsnood. Wat zijn de procedurele mogelijkheden om te komen tot een snellere verlaging of stopzetting van de alimentatieverplichting?

Wordt er een procedure tot wijziging van de alimentatie gestart, dan kan de alimentatieplichtige in die procedure tevens verzoeken dat de rechter een voorlopige voorziening treft voor de duur van het geding. Artikel 223 RV is analoog van toepassing op verzoekschriftprocedures.¹ Bij voldoende spoedeisend belang wordt dit verzoek zo snel mogelijk behandeld. Daarvan is sprake als van de verzoeker niet gevegd kan worden dat hij de afloop van de bodemzaak afwacht.² De rechter dient daarbij de belangen van partijen af te wegen tegen de achtergrond van de te verwachten duur van de hoofdzaak en de proceskansen daarin.

Als een wijzigingsprocedure niet voor de hand ligt en/of de alimentatiegerechtigde treft of dreigt met executiemaatregelen dan kan de alimentatieplichtige op grond van artikel 438 lid 2 Rv in kort geding vorderen de tenuitvoerlegging van de alimentatiebeschikking te verbieden of te

schorsen. Heeft die vordering betrekking op een uitspraak waartegen geen rechtsmiddel meer openstaat, dan geldt onverkort de maatstaf van het arrest van de Hoge Raad van 22 april 1983 (Ritzen/Hoekstra).³ Schorsing is dan slechts mogelijk als de tenuitvoerlegging misbruik van bevoegdheid als bedoeld in artikel 3:13 BW zou opleveren. In zijn arrest van 20 december 2019 bevestigt de Hoge Raad de onverkorte toepassing van de maatstaf van het arrest-Ritzen/Hoekstra in geval er geen rechtsmiddel meer openstaat.⁴

Staat er wel nog een rechtsmiddel open tegen de alimentatiebeschikking dan kan de alimentatieplichtige op grond van artikel 360 lid 2 Rv bij wijze van incident schorsing van de tenuitvoerlegging daarvan verzoeken. Alternatief kan (zie hiervoor) in kort geding worden gevorderd dat de tenuitvoerlegging wordt verboden of geschorst (artikel 438 Rv). In voormeld arrest van 20 december 2019 heeft de Hoge Raad eveneens bepaald dat voor beide procedures dezelfde toetsingsmaatstaf geldt (zie rechtsoverweging 5.8). Kort gezegd, komt het er op neer dat het verzoek/de vordering tot schorsing van de uitvoerbaarheid bij voorraad wordt toegewezen als het belang van de alimentatieplichtige bij behoud van de bestaande toestand, zolang niet op het door hem ingestelde rechtsmiddel is beslist, zwaarder

weegt dan het belang van de alimentatiegerechtigde, bij tenuitvoerlegging. Beslissingen in de ten uitvoer te leggen uitspraak en de daaraan ten grondslag liggende vaststellingen en oordelen zijn daarbij uitgangspunt. De kans van slagen van het rechtsmiddel blijft buiten beschouwing, maar de rechter kan in zijn oordeelsvorming betrekken of de uitspraak berust op een kennelijke misslag. Is de beslissing over de uitvoerbaarheid bij voorraad gemotiveerd dan moet de alimentatieplichtige aan zijn vordering of verzoek (nieuwe) feiten en omstandigheden ten grondslag leggen die bij het nemen van deze beslissing niet in aanmerking konden worden genomen. Berust de alimentatieverplichting op een beschikking voorlopige voorzieningen ex artikel 821 Rv, dan biedt artikel 824 lid 2 Rv mogelijk uitkomst. De voorlopige alimentatie kan op grond daarvan onder andere worden gewijzigd als de omstandigheden na afgifte van de beschikking zodanig zijn gewijzigd, dat, alle betrokken belangen in aanmerking genomen, de voorziening niet in stand kan blijven. Mogelijk is hiervan sprake in geval van een acute inkomensdaling als gevolg van de coronacrisis.

Ruud Tuinstra en **Christiane Verfuurden** zijn beiden advocaat bij Boels Zanders Advocaten.

NOTEN

- 1 Hoge Raad 5 december 2014, ECLI:NL:HR:2014:3533.
- 2 Hoge Raad 14 november 1997, LJN: ZC2489.
- 3 Hoge Raad 22 april 1983, ECLI:NL:HR:1983:AG4575.
- 4 Hoge Raad 20 december 2019, ECLI:NL:HR:2019:2026.